

DIVINOLES

SÁM

DÍLI

RAFAEL SANTY

*PRVNÍ SBÍRKOVÉ VYDÁNÍ
50 číslovaných výtisků*

© *RAFAEL SANTY*
únor 2014

*Design, foto, typo: Bohumír Tejnický
Korektury: Mgr. Libuše Frantová a Alena Tejnická
Produkce a tisk: www.artcimra.cz*

NEPRODEJNÉ

VĚNOVÁNÍ

*Když dnes, což je 4. 1. 2013, přemýšlím,
že zanedlouho to budou čtyři, možná pět let,
co Bohouš, ten skutečný, co jsme ho všichni znali
jako opilce, líného povaleče a vagabunda,
ale který byl neskutečně šikovný a mnohdy i moudrý,
že zůstával rozum stát, zemřel – asi bych měl
tento první díl věnovat jeho památce.*

*Protože, kdo ví, třeba následující příběh mi
skutečně za těch pár chvil, které jsme spolu strávili
v reálné hospodě, pošeptal, a je tedy celý pravda.*

Kdo ví?

*Zeptejte se Bohouše,
pokud jej dokážete potkat!
On je tím, kdo to celé vyprávěl!*

TAKŽE, BOHOUŠI, TOHLE JE O TOBĚ A PRO TEBE

V Lipnici

2013

*TATO VERZE JE NEŠÍŘITELNÁ A KAŽDÝ, KDO MĚ
PŘÁNÍ PORUŠÍ, DOSTANE PŘES HUBU!*

AUTOR

VÝTISK Č.:

05. 05. 2009

HOSPODA

Hlavou mi projela všechna dávná tvrzení filozofů. Jak marnivě a hloupě vypadaly objevy vědců a jejich žabomyší války o konečnosti nebo nekonečnosti světa, nebo o jeho smršťování a roztahování. Po tom, co jsem slyšel vyprávět v té zapadlé malé hospůdce kdesi za Lesem. Ano, toho večera se mi zcela změnil pohled na život, svět i sebe samého. Do očí mi vstoupil věčný úsměv. Ne výsměch, jak ho známe z normálních mezilidských vztahů. Byl to jen neurážlivý smích. Úsměv rodičů nad tvrdohlavým dítětem. Ano. I tak mohl vědcům připadat ten naprosto obyčejný pijan plzeňského. Stejně jako to dítě by zatvrzele vedli svou, protože otec přece nikdy nic neví. Hledali by červí díry a zkoumali zakřivení drah světla a dumali, proč světlo letí nejdlejší cestou, když přece existuje podstatně kratší vzdálenost. Ano, existuje. Hledání nejkratších spojnic a nejjednodušších řešení je posedlostí lidstva. Kupříkladu určitě existuje kratší vzdálenost dopravy krve ze srdce do mozku, než jsou tepny a žíly. Krev ze srdce může klidně do mozku dorazit přímo! Ven z hrudníku, pak vzduchem, narazí do pokožky obličeje přitisknutého hrůznou silou na prsa, protlačí se okem pak vlasečnicemi a vnikne prudkým vírem dovnitř do mozku. Klidně si to změřte. Je asi o sedm centimetrů kratší než tradiční. Hurá! Nejkratší spojnice. Objevili jsme ji. A také se zhusta používá. Například když lidské tělo v rychlosti automobilu narazí do překážky. Ale zatím vědce nezajímá, že tato cesta je smrtelná. Hledají svoje nejkratší cesty. Až je najdou, vyzkouší je.

Co mi ten člověk vyprávěl, je natolik reálné, že to nemůže být pravda. Mozek se vzpírá a odmítá, byť jen náznak něčeho podobného, zpracovat. Přitom jsem věděl, že se všechno stalo a hlavně se ta-

ké všechno může i zopakovat. Když jsem jej pozoroval, jak na mne hledí jeho chytré oči, napůl skryté za obrubou půllitru a přitom tak bystré a jasné, věděl jsem, že ví, že mi změnil život. Ale podle své filozofie, a hlavně filozofie Luzné, nepřebíral zodpovědnost za to, co se se mnou děje, i kdyby toho byl přímým důvodem. Teorie absolutního subjektivismu byla tehdy, kdy mi o všem vyprávěl, ještě neznámou filozofickou doktrínou. U půllitru plzeňského je přece vždycky tolik filozofů! Všichni, kdo to slyšeli, do rána zapomněli, o čem mi vyprávěl. Možná i on. A kdo ví, byla-li vůbec kdy nějaká hospoda a byli-li lidé, kteří by mohli naslouchat. A kolik takových pravd a kouzel v životě slyšíme? Třeba i pokolikáté, aniž bychom si jich všimli? Stačí si spočítat, kolikrát za rok pozvedneme hlavu k obloze, abychom se pokochali krásou mraků?

A přece! Až budeme umírat, budeme vzpomínat možná na oblohu a na všechny další všední okamžiky, jimž jsme nevěnovali ani dostatek pozornosti ani dostatek času. Avšak ony okamžiky i obloha zůstane stále stejná. Tak nás mívá i kouzla, příležitosti a stále roztančený a rozezpíváný pták Štěstí. Jsou, existují, ale my jim nevěnujeme pozornost. Jsou totiž nudně tuctová! Nepsal bych slova, věty nebo celé texty, které na nás život křičí dennodenně. Nevidíme mosty, které se zdvihají jen pro naše nohy. Nevidíme je třeba proto, že na těch mostech vidíme i jiné nohy a netušíme, že jejich existence je jen proto, že nám mají ohladit hrany dlažby, aby se nám lépe šlo. Jsem tomu pijanovi vděčný. On, pijan a provokatér, mne naučil za těch pár chvil, že věci se mají trochu jinak. Proto jsem do toho lesa zašel. Víím, že měl pravdu. A také víím, že o čem vyprávěl, sám prožil. Co jsem v lese zažil já, není pro uši cizinců. Ne, nepřemlouvejte mne. Nechci, aby někdo šel v mých stopách. Až tento spis dopíše, zase se tam vrátím. Vždyť už se mi stýská. Jsem pryč jen... ale to je jedno. Možná se s ním ještě setkám. Nebo s vámi poté, co jste jej potkali u piva. Protože vše je pravda. Vesmír je konečný i nekonečný. Smršťuje se i roztahuje. Tam v Lese je důkaz. A určitě není jediný.

Takových lesů bude hodně. Když nechceme hledat zázraky hned za humny, to samé jednou najdeme na hranicích konečně nekonečného vesmíru. Kdesi na hranici neutronových hvězd nebo černých děr. Ačkoli tam bychom už pomalu byli ve stejném prostředí, jako krev jdoucí tou nejkratší cestou. Tedy vně. Ale o tom mi tehdy nevyprávěl. Na to jsem přišel sám mnohem později.

Ale jak to vlastně všechno začalo? Nějakým nedopatřením jsem jel ze služební cesty odněkud ze Šumavy a cestu do Prahy jsem si chtěl zkrátit. A znáte to, že? Zkratka je cesta, která je výrazně delší, ale zato je na ní horší povrch. Tak jsem skončil někdy v podvečer v zapadlém hotýlku kdesi na úpatí Brd, protože jsem už nebyl schopen bezpečně řídit. A než udělat nějakou hloupost, za pár stovek člověk přespí a ráno bude jak rybička. Nechtělo se mi ale spát, proto jsem vyrazil pěšky na procházku. Městečko bylo malé, s obdélníkovým náměstím, kterému v kratší východní části vévodil kostel. Prošel jsem kolem něj a bezmyšlenkovitě odbočil mezi řadou domů někam do kopce. Překvapilo mne, že za hradbou domů strážících náměstí již není skoro žádné stavení, cesta vedla kolem starého židovského hřbitůvku nahoru do polí. Stará tepaná hřbitovní vrata už od pohledu nebyla hodně let otevřená. Stoupal jsem do kopce. Jako divnou silou puzen jsem zapadal dál a dál do polí. Slunce už vrhalo dlouhé stíny a já začínal mít obavy, abych zpátky trefil. Mezi vlnícím se obilím jsem zahlédl světla nějakých zemědělských budov. Po nějaké době jsem k nim došel a s překvapením zjistil, že jsou začátkem malé vesničky. Skoro by člověk řekl, že tam vyrostla jen a pouze kvůli mně, ale předbíhal bych události.

Teprve zadlouho jsem si uvědomil, že i tato možnost je docela dobře možná, ale ne tehdy. Tehdy jsem uvítal světla a doufal, že mne stopem někdo vezme zpět do nedalekého městečka a do mého hotýlku. Svižně jsem vykročil do vsi a první, na co jsem narazil, byla bílá chaloupka, ze které se linuly známé zvuky cinkání sklenic. Chaloupka nebyla označena a netušil jsem tedy, jestli se jedná o hospůdku

nebo o soukromý dům, ale z pochyb mne vytrhly dvě postavy suverénně směřující do domečku. Rozrazilly dveře a na chvílku ke mně zavanul kouř promísený s charakteristickou vůní točeného piva. Nebylo pochyb, určitě hospůdka.

Odvážně jsem vzal za kliku a vkročil dovnitř. Na rozdíl od zvýšeného hluku, když přišly ty dvě postavy přede mnou, hospoda ztichla. Všechny hlavy si mne prohlížely, evidentně jsem nebyl příliš vítaným hostem. Ale po prvním zhodnocení cizince se zase všechny oči sklopily a jejich majitelé se věnovali přetrženým diskusím bezpochyby o světově důležitém dění. Šum sílil. Pomalu jsem se rozhlížel a hledal volné místo. V poměrně nízké výčepní místnosti byly tři delší stoly tak pro deset, dvanáct lidí a jeden hned u dveří jen pro čtyři. Cítil jsem, jak každá z ohnutých postav se snaží nabýt na objemu, jen aby si ten cizí člověk nepřisedl.

Jen u malého stolku seděla osaměle podivná postava... Stočil jsem pozornost na ni a hned mi bylo jasno, proč tam nikdo další nesedí. Pleš nebo snad vyholené vlasy byly v různých stadiích šedé. Nedało se poznat, zda dotyčný právě vyčistil kamna na uhlí a z nedostatku jiné čisticí materie ruce otíral o hlavu, nebo zda to byla přirozená barva jeho kůže. Na nose měl cvikr nebo snad lenonky, jejichž nožičky v přítmí nebyly vidět. Za obroučkami cvikru se skrývala dvě nezbedná očka. Chvíli se dívala jako oči naprostých bláznů, ale tu a tam z nich probleskoval netušený žár a ještě něco navíc. Postava na sobě měla snad vršek od pyžama anebo neuvěřitelně rozvernou flanelovou košili, nebylo přesně poznat, k čemu ten horní díl oblečení byl původně určen. Krátké umouněné kalhoty, snad ustřížené tepláky, nebo možná něco úplně jiného. Z nich vyčuhovaly chlupaté nemyté nohy v domácích trepkách. Celkově postava vyčrtlá až rachitická. Úzké prsty si pohrávaly na stole samy se sebou. Dlouho jsem se nerozhlížel a přistoupil blíž. Cvikr se ke mně s pře-kvapením zdvihl.

„Mohu si přisednout?“ zeptal jsem se.

„Abys mu, Bohouši, neudělal díru do hlavy těma kecama,“ ozvalo se od vedlejšího stolu, než mohl Bohouš odpovědět.

„Jistě, ale samozřejmě, ehm,“ koktal Bohouš, nevěděl, komu má dřív odpovědět.

„No, já mu samozřejmě neublížím, Františku, jako bys mě neznal,“ dodal trošku zvýšeným hlasem s pomlkami a jakoby tichou omluvou. A pak se obrátil ke mně.

„No samozřejmě, že si přisednete, jestli vám tedy nevadí, že smrdím a jsem jaksi tak nějak, no jak bych vám to řekl, prostě trochu opilý a pod práškama,“ děl a v kontrastu se svým tvrzením si mne prohlížel tou variantou úžasně inteligentního pohledu. Bohouš byl záhadou od prvního okamžiku. A příběh, který jsem od něj slyšel vyprávět, byl neméně zajímavý. Avšak vyprávění přišlo toho večera až později. Teď jeho očka sledovala, jak se uvelebují na židličky proti němu a hledám hostinskou. Přišla s úsměvem:

„Tak co si dáme, mladý pane?“

„Pivo, pokud si tady pán dá se mnou, už má skoro dopito, abyste nemusela chodit dvakrát.“ Poručil jsem si s otázkou v hlase.

„No Bohouš už si nic nedá, už má dost. Sedí tu od odpoledne a určitě zase měl ty svoje prášky. Takže jedno pivo a Bohouši ty dopíjej,“ otočila se na Bohouše, když odcházela. Ten omluvně pokrčil rameny:

„Tak vidíte, já vám to říkal,“ a zase se schoval za svoje obroučky. Nechtěl jsem jej sledovat příliš nápadně, ale zajímal mne čím dál tím víc.

„A to vy si takhle od nich necháte líbit, jak vás komandují?“ zeptal jsem se po chvíli, když mi hostinská postavila na stůl orosenou sklenici s čepicí pěny.

„No,“ ošíval se, „oni to se mnou myslí dobře. Já jsem opravdu zkrachovalý případ. Je lépe, když je poslechnu.“ A usrkl ze zvětralé čtvrtiny piva ve sklenici. Zvláštní – jako kdyby mu nápoje spíše přibylo.

Jako by neupíjel, ale doplňoval. To se mi asi jen zdálo, říkal jsem si. Napil jsem se. Pivo bylo výborné. Jestli k chuti přispěla i dlouhá procházka mezi poli, jsem mohl jen spekulovat. Pravdou je, že jsem náraz vypil skoro polovinu sklenice.

„To tedy ale byla žízeň,“ ozval se Bohouš, „tedy pokud vás moje poznámka neurazila,“ dodal zaraženě.

„Proč se pořád omlouváte? Nemáte se zač omlouvat, sedíme přeci u jednoho stolu a nebudeme se na sebe mračit.“ Přišlo mi divné, že se pořád jen obviňoval.

„No, promiňte, ale tady jsem na to nějak tak zvyklý,“ opět se omluvil. Zakroutil jsem hlavou a upil piva.

„A co tedy děláte vy? Jestli se zas já mohu zeptat?“ Nereagoval jsem na jeho omluvu.

„Já? Pro Krista jak jste přišel na to, že něco dělám?“ Slovo „dělám“ řekl s takovým přídechem, aby každému bylo jasné, že mu činí problémy ho i vyslovit, natož jej činností naplnit.

„Pane, já nepracuji a nikdy nebudu. Práce, pane, to není pro mě.“

„Von Bohouš si neuklidí ani doma. Je to práce a tu on dělat nebude, klidně se vydělá v síni, ale uklidit to, to už ne!“ Vyklonil se ten od vedlejšího stolu, co promluvil, když jsem si přisedával.

„No, máš ve všem, Františku, pravdu. Ale co naplat, jiný nebudu, a taky to už nebude dlouho,“ odpověděl přes rameno Bohouš a zase oči obrátil ke mně:

„On je Franta starej poctivec a dobrej chlap, to já jsem opravdu ta troska. Ale tak to tady máme zařízeno. Každý tu hraje svou roli.“ A zahleděl se do svého piva. Filozofie jeho odpovědi mne uhodila do uší. Od zkrachovalce jeho ražení by člověk ve venkovské hospůdce neočekával Spinozu nebo Hegela. Cítil jsem totiž, že svoje hodnocení nevztahuje pouze na hospůdku.

„Tak dobře, nechtěl jsem vás urazit hovorem o práci, ale zajímalo by mne, čím se celý den zabýváte. Vždyť tady na vsi musí být spousta zábavného.“

„No víte, ani tu já moc nemám. Chodím tak nějak po světě, pozoruji jej a čekám na smrt. Jo a taky chodím do lesa. Ale taky už mě to moc stresuje.“

„Prosím? Chodit do lesa vás stresuje? Vždyť všichni říkají, jak je to zdravé a prospěšné.“

„No ono to máte jako s tou prací. Záleží, do jakého lesa chodíte. A co tam hledáte. Pro mě práce ztratila smysl. Když chcete umřít, proč byste dělal? Práce je prostředek k obživě. Ten nejhorší. Neviděl jsem srnce nebo zajíce, že by dělali. To je náš zlozvyk. Jenom lidí. Chceme pořád víc a víc, tak musíte taky víc a víc dávat. No a já už nic nechci, tak taky nebudu dávat. Nebudu už dělat. A je to.“

„Tomu rozumím, sice mi není jasné, jak a čím naplníte dny, ale to dejme stranou. A hlavně jak to souvisí s tím lesem?“

„Tak nějak všeobecně,“ zaškaredil se na zlomek vteřiny Bohouš. Pak jako by se zastyděl, hned nasadil trochu provinilou a vylekanou tvář. Ta rychlá přeměna obličeje mne zarazila. Že by nebyl jen tak místní bezdomovec? Rozhodl jsem sez něj vytáhnout nějaké další informace.

„Dobře, té práci filozoficky rozumím, ale co děláte, když je třeba posekat trávu nebo opravit střechu na chalupě, máte chalupu ne?“

„Mám, baže, tady nahoře v tej druhej vesnici,“ přitakal Bohouš. „Ale neopravuju a nesekám. Prostě jsem důslednej.“

„Nikdy jste nic nedělal?“

„Ne, to bych neřekl. Dělal jsem spousty věcí, elektrikáře, opraváře televizí, zvukaře. Dokonce jsem zvučil i velký potentáty za socialismu.“ Trochu se zasnul.

„No?!“ pobídl jsem ho k vyprávění.

„Ale není o co stát. Prostě práce není pro mě. Tak je to.“

„A jak je to tedy s tím lesem?“

„Pane, vy jste nějakěj zvědavej.“ Najednou mu očička koukala na-prosto jasně. Ani stín nebo náznak provinilosti. Sledoval mne jako kočka myš. Zajímalo mne to čím dál tím víc.

„Jsem,“ opáčil jsem.

„No on to tedy není les. Spíš takovej lesejk. Přece jste kolem něj musel jít. Je tady nahoře nad hřbitovem. Šel jste kolem hřbitova ne?“

Vysvětlil jsem mu, že jsem přišel cestou mezi poli z městečka a žádný les jsem neprocházel. Ano, byl vidět na kopcích po obou stranách nějaký začátek lesa, ale až tam jsem nedošel.

„No jo, to byste tam musel zajít. Ale není o co stát. Navíc je to spíš háj než les. Les se tomu tady říká jen kvůli nějaké příhodě ze středověku. Znáte ty babský povídačky. Že jako se tam ztráceli lidi a tak. A přitom je to jen lesejk na kopci. Ze všech stran ho objedete autem. Ze všech stran končí v polích a taky začíná, to se rozumí. Takže jakej les, že jo? Možná má tak čtyři kilometry na dýlku a dva tři na šířku. Pak vždycky vylezete na pole. Tak je to. Jako s tou prací.“

Cítil jsem, že mi něco tají. Nebo si se mnou hraje jak kočka s myší a nechce mi nic říct. Pivo jsem měl skoro dopité, ale to jeho jako by mu stále přibývalo. Nebo měl pořád stejně. Mávnul jsem na hospodskou a poručil si další. Než mi ho natočila, zase jsem Bohouše začal ponoukat:

„Jako že i práce někde vždycky končí?“

Bohouš mne zkoumal pohledem. Jedno obočí neznatelně vytáhl, ale pak se zase sklonil ke svému půllitru. Těžká ruka mu dopadla na rameno.

„Tak co, neničíš těma nesmyslami toho mladýho?“ zahřímá hlas patřící k ruce. Ruka patřila Frantovi, který na Bohouše předtím halasil od vedlejšího stolu. Teď se ale díval upřeně na mne. Bohouš ho momentálně nezajímal.

„Nevěřte mu vůbec nic, co řekne. Nemaká a ani nechce, bere prášky na hlavu, ale sežere je všechny hned, jak je dostane od doktorky a zapije to půl litrem chlastu, a pak je v rauši třeba tejden! Že je to tak, Bohouši?“ Pustil ruku z jeho ramen a odkráčel po třech schůdkách někam kolem nás, asi aby si ulevil. Zvedl jsem hlavu a podíval se na Bohouše. Rozpačitě pomrkával přes skla brýlí.

„No, on František má pravdu. Ve všem. Jsem opravdu taková zkračovalá existence. Jestli vám to vadí, tak si někam klidně odsedněte, já se neurazím.“ Popotáhl si blůzu od pyžama ke krku. Samozřejmě zase spadla, až odhalila kus hubené hrudi s propadlými svaly, vystouplými žebry a šmouhami špíny. Jak se pohnul, ucítil jsem, že se opravdu dlouho nemyl. Ale zajímal mne stejně. Co když je tohle všechno jen póza? Co když tu hru hraje tak dokonale a tak dlouho, že už se s rolí sžil? Asi jako spící agenti, co je někdo pošle do centra nepřátel, oni tam žijí, sbližují se s okolím a až přijde čas, zasáhnou? Třeba tu hru hraje sám se sebou a zapomněl, že jediný, kdo může dát příkaz na odtajnění, je on sám?

„Ale ne, vůbec mi to nevadí, to já si přisedl ne? Kdyby mi to vadilo, nesedal bych si. Jen pořád nevím, jak je to s tím lesem.“

„Ne, práce nekončí, stejně jako les.“ Zmátl mě. Bohouš odpověděl na předchozí otázku. Nebo na tu současnou? Nevěděl jsem, co na to odpovědět, tak jsem se jen tázavě díval. Franta přešel kolem nás a plácl mne do ramene, ale jinak si nás nevšímal. Zdálo se, že v hospodě nějak potmělo. Ne, to jen hostinský zhasl světlo v chodbičce, odkud vyšel Franta. I tady se šetří. To je dobře, říkal jsem si.

„Pokud chcete něco slyšet, tak bych k tomu dal ještě pivo.“ Aha, řekl jsem si, začnou bláboly starého opilce a somráka. Ale dobře, stejně nemám co dělat.

„Tak dopijte a dáme si ještě jedno.“ A mávl jsem na hospodskou. Hospodská přehrála objednávku na manžela a dál se věnovala hostům u nejvzdálenějšího stolu. Podíval jsem se na Bohoušovu sklenici. Úplně prázdná. Byl bych přísahal, že se ani nenapil od té doby, co mu tam přibývalo. Divné. Ale co, jen jsem si nevšíml. Hostinský donesl dvě nové sklenice.

Bohouš se labužnický zahleděl na pěnu zlatého moku.

„Fernet to není, ale co se dá dělat.“ A zhluboka se napil.

„Tak jak jste to teda myslel?“ naléhal jsem na něj.

„Víte, ono všechno je nejlepší na příkladu a na příběhu. Pokud ho chcete slyšet, asi nám na to jeden večer nestačí, ale uvidíme. Tak co?“

„Jsem jedno velké ucho,“ uculil jsem se a pohodlně se opřel do židle. Ještě jsem nevěděl, jak moc mi ten příběh hned nazítří změní život. No, nazítří, jak se to vezme. Bohouš svůj příběh tehdy večer nedovyprávěl a vypařil se po půlnoci. Já dorazil do hotýlku a hned nad ránem se do lesa vypravil. Tehdy se ale ještě nic nestalo, tehdy ne. A navíc o tom nechci vyprávět. Prostě jsem se bál tam jít znovu. Ale abych nikoho neošidil o Bohoušův příběh, tak tady je. Přesně jak si jej pamatuji.

Byli tu taky takoví dva, jako vy. Jenže neprojížděli. Měli tu chatu nebo chalupu, či co. A sem chodili do hospody. Stejně jako vy. Kolem toho lesa na kopci jezdili celé roky. Někdy z jedné strany, někdy z té druhé vsi tady dole. Zesponu nemohli, teda mohli by, jsou tam polní cesty, ale nevedou od nich. Je tam totiž trať, přes kterou vedou v polích jen opravdu špatné přejezdy. Proto. Přes trať se dá přejet jen po těch asfaltových silnicích.

Tak jak vidíte, les je ze všech stran obkroužen nějakou silnicí nebo komunikací. Vlastně malý lesík a skrz něj vedou dvě nebo tři cesty, které používají lesníci na přibližování dřeva, když tedy nějaké kácejí. Jmenuje se Praný. Ten les. Samozřejmě. Také nikdo neví proč. Možná, že se sázel jako monokultura stromů hodně dávno. Já si osobně myslím, že to bylo z úplně jiného důvodu. Muselo to mít něco společného s praním. Ale zase není tak malinký, aby se lidé prali třeba kvůli houbám. Lidé tam často chodí na houby a to je jasné, že když tam chodí na houby, tak nějaké musí najít. A to zas nemohou potkávat procesí dalších lidí. Že by to bylo od přání?

Tak tihle dva... žena byla hodně hezká. Opravdu. Menší postavy, delší blond vlasy, takové ty jako sláma. Zelené oči a štíhlouňka – a ta tvář! Vzácná, netuctová ženská tvář, která neztratí ze svého půvabu nic, ani za deset, dvacet nebo třicet let. Žádná vykřičená krása, ale ušlechtilost věků. S tím se dnes setkáte jen málokdy. On na ni po-

hlížel jako na svůj majetek, ale tím nesobeckým způsobem, spíš jako by ji tím chránil.

A taky si žádný z chlapů v hospodě nikdy nic nedovolil. Možná tam byli silnější, ale on je prostě držel takovým vnitřním pnutím, tou skrytou silou, co ji nepotkáváte každý den. Mohlo mu být ke čtyřiceti, trochu kouty, tu a tam mu prokvétala šedá vlákna v černé kšticí. Sice se čas od času do hospody přihnal autem sám, ale zřídka, že to ani nestálo za řeč. Vždycky chodili spolu. A taky tehdy šli spolu, ale to by bylo předčasné o tom mluvit. Sedávali támhle naproti a vždycky si dali jen s mírou. Nikdy víc než čtyři piva.

Rádi chodili na houby a tak se tu s námi jednou dali do řeči a kam že se na ně chodí. Houby znali, jen co je pravda, všichni si tu říkali, takoví Pražáci, co ti mohou znát. Ale znali a opravdu dobře. Taky se jim to pak asi hodilo. Mnohokrát tady vyprávěli, co všechno a jaké druhy sbírají. Tady lidi chodí na houby jen tak po okolí a sbírají houby, co se naučili od rodičů a prarodičů. Některé druhy už tu vůbec nerostou, takže je i lidi zapomněli znát, jenže ne tak oni. Oni znali spoustu druhů. A také je i sbírali a to byl jejich konec. Ne že by se otrávil, to ne, ale jak přišla řeč na houby, hned byli pozorní, aby se naučili nová naleziště a nová tajná místa. Lidé tady na otázku ‚Kdes to našel‘ zpravidla odpovídají, ‚Ále, to víš, v lese‘. A nic se nedozvíte. No a oblíbená je i odpověď ‚Ále, šel jsem do Prányho. Jinam nechodím.‘ A tohle zaznělo jednou v hospodě, když zrovna on, jak se vlastně jmenoval, takové divné jméno, Morty nebo tak nějak, mu říkali, ale to je vedlejší, stejně pak dostal jiné. Ale to předbíháme. Prostě, když pil svoje pivo, a zase padla řeč o Prány, tak se vložil do řeči:

„Myslíte hájek, co kolem něj jezdím autem dvě minuty z jedny a minutu z druhý strany?“

Hostinská dala ruce v bok a povídá:

„No, to bys viděl, holenku, kolik hub je v takovém lese. Jako kdyby to byla nějaká jiná planeta. Má sice asi čtyři cesty a jeden ho přejde natotata, ale posledně jsem nesla dva košíky praváků.“

„Nepovídej, a nezastavila ses ještě někde jinde? Vždyť se skrz ten les dá vidět na druhou stranu. Takových kousků lesa musím projít několik, než najdu košík hub a to sbírám víc druhů, než ty,“ pochybovačně vrtěl hlavou.

„Tak si tam zajdi a uvidíš, možná je malej, ale zato plodnej. Zajdi tam a uvidíš,“ durdila se hostinská. On jen kouknul po očku na tu svou a prohlásil:

„Sice ti vůbec nevěřím, ale zítra se tam stavíme a večer ti dáme vědět, jestli tam něco bylo nebo ne.“

A dál už se moc nebavili. Jenomže nepřišli ani na druhý den a ani za rok. Lidé začali říkat, že chatu někomu prodali a přestali jezdit. Všem to bylo divné, protože si vychvalovali, jak tenhle kus země mají rádi, ale kdo ví, co se komu stane a proč najednou se vším sekne a změní prostředí. To se stává. Chvíli se o nich ještě povídalo, že se ani nepřijeli rozloučit a tak, ale pak míň a míň. Sice se na ně nezapomnělo, hlavně na ni, byla opravdu moc hezká, ale lidé mají spoustu jiných starostí, pokud se jim nepřipomínáte, tak vás rychle pustí z hlavy. To se stalo i těm dvěma.

II.

DO LESA

Na druhý den nastartovali auto a vyrazili několik set metrů od své chaty do lesa. Mohli jít pěšky, z chaty na les dohlédli a jeho východní hranice nebyla dále než nějaké dva kilometry. Jenže by museli jít přes pole a trať, což se jemu evidentně nechtělo. Projeli tedy přes celou ves a zaparkovali kousek od závory, která brání ve vjezdu do lesa. Ta stále zamčená. Zajel s autem do křoví, aby nebránil otevření brány. Ani si nevšimli, že jedna větev bezu se ohnula a celý zadek auta zakryla. Nebylo vidět. Pokud by někdo nevlezl do bezového houští, nikdy by auto nenašel. Asi proto je nikdo později nehledal. A vydali se vesele do Praného. Podlezli závoru a vyrazili po cestě z mírného kopce.

Les byl ve skutečnosti malý, těch pár kilometrů na délku chtěli ujít do oběda, aby si stihli ještě uvařit. Cesta se vymanila z přítmí vysokých smrků a na několik desítek metrů se přimkla k právě kvetoucímu poli řepky. Dole pod mírným svahem viděli vesnici a ještě níže až k potoku vyčnívala střecha jejich chaty. Začínal krásný slunný den. Cesta se opět zanořila do stínu zeleně, smrky se začaly střídát s duby a dalšími listnatými stromy.

„Hele, je tam nějaká skála, nezajdeme se tam podívat?“ otočil se na ni.

„Je ještě mokro, budeme mít zmáčené boty,“ odporovala mu, ale následovala jej do podrostu, když zamířil ke skále. Chvíli se na ni škrábali. Nahoře se jim otevřel pohled na les prořídlý zásahem těžařů. Zřejmě kvůli kůrovci. Část jistě stoletých smrků připomínaly již jen čerstvé pařezy. Holiny byly rozesety náhodně a působily smutně. Přesto les dýchal velmi zvláštní, hrdou atmosférou. I vůně byla intenzivnější než normálně. Rozhlíželi se, kudy dál. Ani jeden se nechtěl

vracet stejnou cestou, po které přišli. Těžko říci, zda už tam, nebo někde dále, se to stalo. Oni sami si neuvědomili, že se něco změnilo. Šli mezi kameny porostlými mechem na druhou stranu skály a vyrazili zpět směrem k cestě. Po několika stech metrech na ni skutečně narazili. Přesně tam, kde z ní v pravém úhlu odbočovala zřejmě léta nepoužívaná pěšina, jež by je podle jejich orientace dovedla přímo k poli, na které je vidět z okna chaty. Pomalu se vydali po původní cestě. Byla rozježděná od nějaké techniky. Dole po mírném svahu byla patrná další vykácená holina. Zamířili k ní. U jejího začátku stálo nějaké obydlí.

„Hele, myslivecká chajda. Vypadá to, že tu mají nějaké posedy, ale asi toho v tomhle hájku není moc k lovení.“

„Měli bychom radši najít nějaké houby, než koukat po všech čertech, takhle ti k obědu moc k tomu masu nedám,“ napomenula jej.

„Ale aspoň odpočinout unaveným nohám bychom snad mohli po tak dlouhé cestě,“ zavtipkoval na oplátku. „Nebo bychom mohli pomoci té paní, co táhne kárku s dřevem,“ dodal již bez humoru a ukázal na povoz drkotající po cestě, který se náhle vynořil vpravo od lesního stavení mezi stromy.

„Sakra, kde se tu vzala?“

„Asi šla na dříví, vidíš, že má plný vozík dřeva,“ odušila jeho společnice a bezstarostně se rozhlížela po průsecích v lese, kudy se vydat dál. Přibližovali se ke stavení. Postava táhnoucí vozík byla skutečně divná. Vozík jako z přelomu století drkotal za dřevěnou ošoupanou ojí, tu držela vrásčitá ruka vykukující zpod šedivé látky. Látka byla sepnutá pod bradou, takže tvořila šátek, kapuci, ale také plášť i loktuši. Spadala majitelce jako přehoz až na záda.

Do tváře nebylo moc vidět, protože ji stínila právě ta látka. Pod ní šaty skoro až na zem, jejich lem od styku se zemí byl hodně potrhaný a pošpiněný. Zpod šatů nebo snad kaftanu vykukovaly nohy obuté do podivných páskových střevíců. Kdyby oba nežili ve dvacátém prvním století, museli by si myslet, že jsou z opravdového lýka. Prsty

se vždy pevně sevřely, jak provázky šlach a nepatrných svalů na vyhublé noze zabraly, aby vozík popohnaly do kopce.

„Proč vám s tím nikdo nejde pomoci? Vždyť dřeva máte naloženo požehnaně,“ oslovil osobu on. Postava se pomalu napřímila, jako by si jich teprve nyní všimla, chvíli si je měřila očima, jež vypadaly v přítmí kapuce jako dva skleněné korálky.

„Nemám nikoho, kdo by mi s tím pomohl. Ale zase to nemám tak moc daleko. Jdu jen tady za řeku,“ odpověděla skřípavým hlasem stařenka po dlouhé odmlce a dál si oba prohlížela.

„Počkejte, kam za řeku? To jako myslíte, že jdete až do Poříčí?“ Pozdvihl obočí.

Teď se zase hlava v kápi zatřásla nesouhlasem.

„Jaké Poříčí? Bydlím sama dole za řekou. Není tam živáčka, natož nějaká ves. Odkud vlastně jdete? A co jste zač? Dneska člověk nemůže jít ani na dříví, aby se nemusel obávat nějakých nepříjemností.“ Tón jejího hlasu naznačoval, že není z těch, kteří se příliš strachují.

„Přeci tady dole z Doubí, kousek přes kopec je Poříčí a tímhle směrem máte asi tak za dva kilometry hřbitov Mikova,“ mávla rukou za sebe žena, doposud jen tiše sledující rozhovor se založenýma rukama.

„Hahaha, to jste tedy museli projít kolem Luzné. Tak teď už tomu rozumím. No nic, to se zanedlouho srovná. Tak pěkné pořízení.“ Pokývala hlavou a dál si jich přestala všímat. Zapřela zase svoje nožičky do země a vozík se jakoby neochotně a s drkotáním rozjel do mírného kopečka, odkud právě přišli.

Oba pozorovali, jak se s každým druhým krokem stařeně smekla noha na kameni nebo uklouzla na prachu cesty. Klacky naložené vrchem na vozíku o sebe narážely a spolu s koly klapaly tak, že ozvěna vracející se z lesa připomínala vzdálený zvuk zvonů.

„Není nějaká střelená?“ Podíval se na svou družku.

„Nech ji být, znáš tyhle staré babky, co žijí dlouho samy. Mají to v hlavě popletené a spousty věcí spletou dohromady.“

„Ale co to mlela s tou, jakže to říkala, Luznou? Co to má jako být?“

„Třeba myslela měsíc, nebo jen nějaké místo v lese, které se tu tak běžně jmenuje. Jen tenhle místní název neznáme. Pojď, zatím jsme nic nenašli a za chvíli se budeme muset vrátit, abych tě něčím nakrmila. Víš, jak jsi protivný, když máš hlad?“ Zajiskřilo jí v očích, prosmekla se napřažené ruce, kterou jí chtěl chytit kolem pasu, a odskotačila do podrostu, odkud přišla stařena.

„Stejně je mi to divné,“ zamručel a pomalu ji následoval. Scházeli lesem dolů, kde tušili, že by měl být železniční násep.

Po necelých dvaceti minutách, když prozkoumali každý palouk, kde by mohli najít houby, došli skutečně na konec lesa. Z okraje byly vidět louky, tu a tam přerušované skupinami stromů, táhnoucí se až k protilehlému svahu, jehož vrchol byl pokrytý hustým smíšeným lesem. Vtom zůstal stát jak přimrazený. Otočila se za jeho nataženou rukou. Nad protějším kopcem spatřila vzdálené rozeklané pohoří se zbytky sněhu na vrcholcích.

„Můžeš mi říct, co tohle má být?“

„Tak to opravdu netuším,“ roztřeseně odpověděla. Rychle ztrácela jistotu.

„Pojď se radši vrátit, tu rybu uděláme bez hub, ale chci už být rychle doma,“ dodala vzápětí.

„Tak to já taky.“ Popadl ji za ruku a skoro běželi zpátky. Cesta k lesnímu stavení jim trvala skoro hodinu.

„Netušil jsem, že jsme došli tak daleko,“ udýchaně ze sebe vyrážel, když se dostali k chatrči.

„Nevypadá nějak jinak, než když jsme odtud vycházeli?“ Už byla hodně vystrašená. Chatrč měla hodně omšelou střechu, ze které visely cáry mechu a ze škvír střechy vyrůstaly trsy trávy. Neměla nic společného s chatou, kolem níž šli před necelými dvěma hodinami.

„To jsme si asi jen nevšimli. Pojď, za chvíli musíme být u auta. Do toho lesa mne už nikdo nedostane,“ procedil on, zatímco nedůvěřivě pozoroval chatrč jako něco živého. Znovu ji chytl za ruku a rychlým krokem vyrazil směrem, kterým viděli odcházet stařenu. Cesta